

BOROVNICA 1825 – NERESNIČNE TRDITVE O NAMENU IN VSEBINI OSNUTKA ODLOKA O OBČINSKEM PODROBNEM PROSTORSKEM NAČRTU ZA STARO VAŠKO JEDRO BOROVNICE

Varovanje kulturne dediščine je zahtevna naloga – zlasti tam, kjer prevladuje mentaliteta vzhodne Evrope

Kulturne dediščine ni mogoče varovati, ne da bi varovali tudi naravo in tradicionalno krajino, pri čemer pa sta najbolj pomembna razumevanje in odnos ljudi do dediščine, šele potem je to stvar lokalnih skupnosti in države. To je dejala ena od vodilnih strokovnjakinj na področju varovanja kulturne dediščine pri nas, ddr. Verena Perko v intervjuju, ki je bil 16. julija letos objavljen na 1. programu TV Slovenija. Možno si ga je ogledati v njihovem arhivu <http://4d.rtvsl.si/arhiv/intervju-tv/174482095>. Vendar je za države iz vzhodne srednje in srednje Evrope tudi pri varovanju snovne in nesnovne dediščine značilno, da po eni strani vsi pričakujejo, da bo vse naredila država, po drugi strani pa je vse kar naredita občina in država ne le že zaradi tega predmet kritik, pač pa tudi iskanja vseh mogočih možnosti za izigravanje in kršenje predpisov. Tako nepovratno izginja identitete prostora, ki je danes v času, ko je praktično že vse globalizirano, ena od ključnih opornih točk kulturne in duhovne istovetnosti.

Varovanje dediščine je lažje kjer gre ali je še pred nedavnim šlo za simbolni odpor do potujčenja in/ali ohranjanja specifičnega podeželskega načina življenja in so se njegovo podobo naučili spretno tržiti za privabljanje turistov iz urbanih okolij. Poskusite danes na Krasu v središču katerekoli vasi ali trga zgraditi hišo, ki po gabaritih, barvah in izgledu izstopa oz. kazi podobo vasi. Ne inšpekcija, temveč sovaščani oz. sokrajani vam bodo dali vedeti, da vaša vijolična fasada, alpska streha, gromozanska plastična garažna vrata itd. ne sodijo v to okolje. Zavedajo se, da ena sama stavba, ki ustvarja negativno identiteto v prostoru, le tega ne razvrednoti le simbolno, temveč so s tem na vrednosti v bližnji soseščini in širši okolici.

Staro vaško jedro Borovnice lahko postane nosilec pozitivne identitete kraja – a ne s prilagajanjem starih hiš novodobnim modnim trendom

Borovnica seveda ni kraška vasica niti ne leži na kakšnem drugem za stacionarni turizem privlačnem, od večjih mest relativno oddaljenem območju. Že dolgo ni več le vas. Njen razvoj v lokalno pomembno trško naselje je prekinila II. svetovna vojna oz. porušenje Borovniškega viadukta. Še preden je postala industrijsko mestece, v kakršne so se po II. svetovni vojni preoblikovala osrednja naselja v dolinah, pa je prišlo do spremembe družbeno-politične ureditve, tajkunskega lastninjenja in propada lesno-predelovalne industrije. Njeno preobrazbo v še eno od brezobličnih bolj ali manj spalnih naselij na obrobju slovenske prestolnice do neke mere preprečujejo le slabe cestne povezave. Kljub vsem tem procesom pa je stavo vaško jedro Borovnice bolj kot številni podobni kraji vse do danes ohranilo svojo osnovno strukturo obcestne vasi z elementi trškega naselja.

Ker je varovanje naselbinske in stavbne dediščine predvsem stvar ljudi in pozitivnih zgledov iz lokalnega okolja, sta tudi vodstvo občine in občinska uprava želela in želita dati zgled in spodbudo za obnovo in oživitve starega vaškega jedra in s tem obuditi že ob koncu prejšnjega desetletja začeta prizadevanja za njegovo prenovu, ki so ugasnila v desetletju gospodarske in siceršnje stagnacije. To nameravamo storiti s prenovu stavbe na Rimski cesti 28, znane kot »Stara pošta«, s prizidkom, ki bo omogočal pogoje

za sodobno knjižnico in kulturni center ter preureditvijo Košutovega vrta in prometnih površin, ki mejijo nanj v javno parkovno površino z ohranjenimi elementi meščanskega vrta.

Občina želi spodbuditi obnovo starega vaškega jedra z lastnim zgledom

Skladno z zakonodajo pa se prenovo Stare pošte Občina Borovnica ni mogla lotiti neposredno,. Skladno z sedaj veljavno zakonodajo namreč celovita obnova katerekoli stavbe v delu naselja, ki je opredeljeno kot naselbinska dediščina, mogoča le ob predhodnem sprejetju Občinskega podrobne prostorskega načrt, ki mora vsebovati tudi Konservatorski načrt prenove. Pri tem je občina z organizacijo uvodne delavnice, na kateri so ljudje po za to standardni metodologiji ocenili vsako od enot stavbne in/ali naselbinske dediščine z zgodovinskega, estetskega, funkcionalnega in ekonomskega vidika, poskušala že v zgodnji fazi vključiti lokalno strokovno javnost in prizadete prebivalce.

Res je da bi bilo lahko obveščane o tem in o celotnem procesu priprave OPPN Stavo vaško jedro Borovnice boljše, da bi morali biti lastniki nepremičnin bolje in pravočasno obvestiti o namerah in ciljnih fotografiranja njihovih objektov in da bi bilo bolje, da bi se ljudje naprej z vsem skupaj bolj podrobno seznanili in šele potem ocenjevali.

Pri tem ni šlo za brezobzirno kršenje svetih lastniških pravic in zavajanje ljudi, kot v duhu že začete predvolilne kampanje očitajo nekateri, temveč za prizadevanja, da se kljub kadrovsko podhranjeni občinski upravi vse postopke izpelje čim prej in tako še v tem mandatu začne s prenovo Stare pošte in za to pridobi tudi sredstva iz naslova energetske prenove javnih stavb.

Priprava OPPN je multidisciplinarna, kompleksna in zahtevna – navidezne poenostavitve pa lahko občane drago stanejo

Proces priprave OPPN za območja zaščitene stavbne in naselbinske dediščine je zelo zahteven in ob zahtevnem komuniciranju s prizadetimi lastniki nepremičnin in lokalno strokovno javnostjo zahteva tudi pridobivanje mnenj in soglasij kar devetih soglasodajavcev. Njihova stališča so merodajna in s še tako enotno in jasno izraženo voljo ljudstva jih ni mogoče zaobiti ali spremeniti. Ključno vlogo pri vsem tem imata seveda Ministrstvo za kulturo in Zavod za varovanje kulturne dediščine, ki ima zadnjo besedo tudi pri potrjevanju vsakega načrta prenove, ki zahteva gradbeno dovoljenje.

Ker je temu tako, je skupina 93 občanov, prebivalcev starega vaškega jedra Borovnice, s prvopodpisanim g. Matjažem Kovačičem pripravila alternativni osnutek Odloka o OPPN SVJ Borovnica, v katerem je predlagala, da se z OPPN in KNP ne predpiše podrobno posameznih elementov (tip oken, vrat, strešne kritine, frčad, nadstreškov ipd.), temveč naj je to rešuje posamično, od primera do primera, ob predložitvi projektne dokumentacije Zavodu za varstvo kulturne dediščine. Večina pripomb, ki jih je posredovala omenjena skupina, je bila s strani občine sprejeta. Prevladalo pa je mnenje, da je bolje, da v so v OPPN podrobno določeni posamezni elementi, ki jih je potrebno pri celoviti prenovi upoštevati. V primeru, da bi šlo zgolj za priporočila, so lahko investitorji oz. občani izpostavljeni tveganjem, da bo projektant pripravi načrt, ki bo kar se da upošteval njihove želje, ko pa ta ne bo dobil zelene luči s strani ZVKDS, bo potrebno pripraviti nov načrt in zanj seveda dodatno (do)plačati. Zato je bolje, da so s konkretnimi omejitvami spomeniškega varstva občani seznanjeni že v naprej in potem v komunikaciji s projektanti oz. arhitekti iščejo najbolj optimalne možnosti, da se njihove potrebe in želje uskladijo z zahtevami varstva stavbne in naselbinske dediščine.

Na te in ostale pripombe prizadetih občanov je Občina Borovnica podala ustrezne obrazložitve in jih vsem, ki so posredovali svoja mnenja in jih konce prejšnjega meseca tudi razposlala, Do danes s strani prizadetih ni bilo posredovano nobenega mnenja, pritožbe ali komentarja na prejete obrazložitve.

Neresnične trditve v prispevku *Borovnica 1825*

Na spletnem portalu Moja občina je od 11. 7. 2017 objavljen prispevek g. Igorja Trčka, ki sicer ne stanuje in nima nepremičnin na območju starega vaškega jedra Borovnice. Avtor članka navaja, da ni v celoti, temveč malo pogledal dokumentacijo in nanjo podal svoje mnenje. OPPN s KNP je kompleksen dokument in pravni akt, zato je treba za objektivno obravnavo prebrati celotno gradivo. Verjetno so prav zaradi nepoznavanja celotnega dokumenta v članku zapisane naslednje neresnične trditve:

1. *Snovalci konzervatorskega načrta za staro vaško jedro Borovnice ga želijo postaviti v leta pred velikim požarom - omenja se leto 1825*

Ta zapis je zavajajoč in nima podlage v odloku OPPN s KNP. Letnica 1825 ni v celotnem dokumentu nikjer niti omenjena.

2. *Ker so se že trije prijatelji obrnili name z idejo občine, da bi bilo potrebno njihove legalno postavljene nepremičnine praktično porušiti,..*

Ta zapis nima podlage v dokumentu. V predlogu odloka (dokument bo šel še skozi postopek pridobitve mnenj nosilcev urejanja prostora) ni nikjer zapisano, da je treba legalno zgrajene objekte porušiti. Dokument namreč predpisuje dopustne posege v prostoru v primeru investicijskih namer lastnika, med katerimi so rekonstrukcije, nadzidave, prizidave, odstranitve (rušitve) objektov, novogradnje in spremembe namembnosti.

3. *Na tem območju odpadejo zbiralniki sončne energije, satelitski krožniki, klimatske naprave, balkoni in mansarde*

Ta zapis nima podlage v dokumentu. V predlogu odloka so zgoraj navedeni elementi, ki za naselbinsko dediščino sicer niso značilni, dopustni, pod pogojem, da niso vidni z javnih površin. Mansarde (del stavbe, katere prostori se nahajajo nad zadnjim nadstropjem in neposredno pod poševno, praviloma dvokapno streho) pa so za območje značilne in so dopustne na vseh objektih, značilne so tudi za objekte, ki so varovani kot stavbna dediščina.

4. *tudi okna naj bi imela polkna s srčki in križi*

Ta zapis nima podlage v dokumentu. Tega določila v OPPN s KNP ni

5. *Zanimivo je tudi dejstvo, so iz tega izvzeta poslopja šole, vrtca. Seveda se občina zaveda stroškov in omejitev pri taki striktni zaščiti kraja in je skrbno iz načrta izvzela šolo in vrtec, ter parcele za njuno širitev.*

Ta zapis je zavajajoč in neskladen z zakonskimi predpisi. Območje naselbinske dediščine vaško jedro Borovnica je bilo na osnovi evidentiranja s strani Zavoda za varstvo kulturne dediščine vpisano v Register kulturne dediščine na Ministrstvu za kulturo (dostopno na portalu <http://giskd6s.situla.org/evrd/>). Ta meja območja je bila povzeta v Občinskem prostorskem načrtu in kot taka obvezna kot območje, ki se ureja z OPPN in KNP. Tako trditev, da je občina izločila vrtec in šolo, ni točna.